

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 257/2012-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť V. C., N., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., Advokátska kancelária JUDr. D. B., s. r. o., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 90/2005 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 130/2011 (pôvodne pod sp. zn. 19 Co 280/2007) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. C. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2012 doručená sťažnosť V. C., N. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 90/2005 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 130/2011 (pôvodne pod sp. zn. 19 Co 280/2007).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že „Dňa 27.04.2005 podala sťažovateľka na Okresný súd Trenčín návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom predmetom vyporiadania bola pohľadávka na základe Zmluvy o pôžičke zo dňa 18.04.2000 uzavretá medzi sťažovateľkou, navrhovateľkou a bývalým manželom, odporcom na strane veriteľa a Obcou B... na strane dlžníka. Konaniu bola pridelená spisová značka 12 C/90/2005. ...

Dňa 28.10.2005 podal odporca prostredníctvom právneho zástupcu Vyjadrenie k žalobe o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva býv. manželov, v ktorom namieta nepríslušnosť (právomoc súdu v SR) Okresného súdu v Trenčíne. ...

Dňa 30.11.2005 podala navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrenie, v ktorom uvádza, že na konanie je miestne príslušný (má právomoc) Okresný súd Trenčín. ...

Dňa 07.09.2007... súd vydal uznesenie, ktorým na námietku odporcu o nedostatku právomoci súdu Slovenskej republiky neprihliada...

Dňa 02.10.2007 podal odporca... odvolanie proti vyššie uvedenému uzneseniu zo dňa 07.09.2007, podľa ktorého trvá na svojej predchádzajúcej argumentácii, že nie je daná právomoc súdu Slovenskej republiky.

Dňa 15.11.2007 rozhodol Krajský súd v Trenčíne o... odvolaní odporcu, pričom zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a v odôvodnení sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že v predmetnom konaní je daná právomoc slovenského súdu. Zároveň vyslovil, že keďže právomoc súdu je daná, súd bez ďalšieho vo veci koná a vydanie rozhodnutia o tom, že na námietku nedostatku právomoci neprihliada, bolo nadbytočné. ...

Dňa 21.04.2008 podal odporca... vyjadrenie k žalobe o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva býv. manželov, v ktorom okrem iného opätovne zdôrazňuje, že nie je daná právomoc Okresného súdu v Trenčíne. ...

Dňa 30.11.2009 bol Okresným súdom Trenčín vydaný rozsudok o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. ...

Proti rozsudku... dňa 08.12.2009 podala odvolanie navrhovateľka, pričom žiadala, aby odvolací súd vyhovel návrhu navrhovateľky. ...

Dňa 26.03. 2010 vydal Krajský súd v Trenčíne uznesenie, ktorým napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie. ...

Dňa 13.12.2011 Okresný súd Trenčín vydal rozsudok, ktorým vyporiadava bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Súčasne súd konštatuje, že je daná právomoc slovenských súdov. ...

Dňa 24.01.2011 podala navrhovateľka... odvolanie proti vyššie uvedenému rozsudku, v ktorom žiadala, aby jej návrhu bolo vyhovené v plnom rozsahu. ...

Dňa 27.03.2012 Krajský súd v Trenčíne uznesením o odvolaní navrhovateľky... rozhodol tak, že... rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a konanie zastavuje. Z odôvodnenia krajského súdu vyplýva, že napriek tomu, že okresný súd správne skúmal svoju právomoc vo veci rozhodovať, použil správne ustanovenie zákona, dospel k nesprávnemu záveru, že je daná jeho právomoc vo veci rozhodovať. Odvolací súd teda dospel k záveru, že v danej veci nie je v právomoci slovenských súdov konať a rozhodovať.“.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľka bližšie uviedla:

«Sme toho názoru, že súd je povinný skúmať splnenie podmienky konania - právomoc slovenských súdov vo veci konať, pričom s touto otázkou je potrebné sa vysporiadať v počiatkovej fáze konania pred súdom, nakoľko ide o neodstrániteľnú vadu konania, ktorá vedie k zastaveniu konania vo veci samej.

Nie je prípustné, aby súd vyslovil nesplnenie tejto podmienky v momentne, kedy súdne konanie prebieha siedmy rok od podania návrhu, keďže jej splnenie bolo rozhodujúce už v momente podania návrhu na začatie konania. V prípade pochybností ohľadom skutkových okolností prípadu a ich vplyvu na posúdenie právomoci súd disponuje prostriedkami, ako vyzvať účastníkov na ich odstránenie. Súčasne... si dovoľíme zdôrazniť, že odporca vo svojich písomných vyjadreniach niekoľko krát na otázku právomoci súdu poukazoval a súd sa touto otázkou dostatočne zaoberal... Prekvapivé a nečakané je potom rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne o zastavení konania zo dňa 27.03.2012

sp. zn. 5 Co/130/2011-170, ktorým súd zastavil predmetné konanie bez možnosti navrhovateľky tieto účinky zvrátiť opravným prostriedkom.

Sme toho názoru, že postup súdu v namietanom konaní nie je ústavne akceptovateľný, a preto ním došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa... podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva... podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účastníci konania sú počas celej tejto doby v neistote ohľadom ich právneho postavenia, najmä vzhľadom k zmluve o pôžičke uzatvorenej medzi účastníkmi konania ako veriteľmi a obcou B., Č. ako dlžníkom zo dňa 18.04.2000 vo výške 245.958 Kč, pričom doposiaľ nie je v ich veci... právoplatne rozhodnuté.

Súčasne poukazujeme na zásadu rímskeho práva „iura novit curia“ (súd pozná právo), podľa ktorej právne predpisy nie sú predmetom dokazovania, dokazujú sa len relevantné skutočnosti. ...

Podľa nášho názoru predmetné konanie ani zo skutkového, ani z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej náročnosti a právnej zložitosti. Predmetom vypořádania BSM účastníkov bola jediná pohľadávka, ktorá bola nesporná a jednoznačne identifikovateľná. ...

Domnievame sa, že neexistujú také skutočnosti v správaní sťažovateľa, ktoré by... bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu.

Podľa nášho názoru, samotný postup súdu vo veci nemožno považovať za dostatočne plynulý, sústredený a efektívny. ...

Právna neistota, ktorá je dôvodom podania návrhu navrhovateľky vo veci samej, doposiaľ pretrváva. ...

Sťažovateľ využil možnosť podľa § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z.. a dňa 22.05.2012 podal sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní predsedovi Okresného súdu v Trenčíne. ...

Domnievame sa, že skutočnosť, že došlo k prietahom v konaní, sa stala zrejماً až v dôsledku vydania uznesenia Krajského súdu v Trenčíne o zastavení konania zo dňa 27.03.2012... Do tohto momentu bolo totiž z konania ako i rozhodovacej činnosti Okresného súdu Trenčín ako i Krajského súdu v Trenčíne zrejماً, že je daná právomoc súdov Slovenskej republiky a teda, že predmetné konanie o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bude právoplatne skončené rozhodnutím vo veci samej. Domnievame sa, že sa jedná o špecifickú situáciu, kedy účastník konania nemal dôvod

podávať sťažnosť na prietahy v konaní alebo sa iným spôsobom domáhať svojho práva, pretože nemohol predpokladať, že konečným rozhodnutím Krajského súdu bude zastavené konanie bez rozhodnutia vo veci samej a teda bez rozhodnutia, ktorým by sa odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Sme toho názoru, že sa jedná o dôvod hodný osobitného zreteľa.»

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 7 000 € (1 000 € za jeden rok prietahov) „S prihliadnutím na nesústredenosť a neefektívnosť postupu súdu v doterajšom priebehu namietaného konania, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do podania sťažnosti na ústavný súd právoplatne skončené“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, zaručené ustanovením článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín sp. zn. 12 C/90/2005 a v konaní vedenom na Krajskom súde Trenčín pod sp. zn. 19 Co/280/2007 porušené.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR finančné zadostučinenie vo výške 7.000,- €.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnomu zástupcovi sťažovateľa... vo výške 320,46 €.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 90/2005 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 130/2011 (pôvodne pod sp. zn. 19 Co 280/2007).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ako možno z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyvodit', zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06). Obdobný záver platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z obsahu súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 90/2005 vyplýva, že vo veci rozhodol rozsudkom z 13. decembra 2010, ktorým vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov konania. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 5 Co 130/2011 z 27. marca 2012 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo veci samej zrušil a konanie zastavil, keďže dospel k záveru, že v danej veci nie je v právomoci slovenských súdov konať a rozhodnúť. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 30. apríla 2012. Sťažovateľka sa napriek tomu na ústavný súd obrátila so svojou sťažnosťou doručenou 25. mája 2012 (podanou na poštovú prepravu 23. mája 2012), t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na všeobecných súdoch, ktoré označila za účastníkov konania, už netrvalo a konanie o jej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy a právu zaručenému v čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľka sa v predmetnej veci domáhala ochrany svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom, ako aj pred krajským súdom namietané porušenie základného práva už netrvalo, pripadalo do úvahy odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv na konanie bez zbytočných prietahov alebo na konanie v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím krajského súdu o zastavení konania o žalobe sťažovateľky treba uviesť, že k porušeniu týchto práv sťažovateľky iba samotným rozhodnutím krajského súdu dôjsť nemohlo (mutatis mutandis III. ÚS 143/05, IV. ÚS 11/08).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2012